

बायपास शस्त्रक्रिया टाळण्यासाठी श्रम व व्यायाम आवश्यक: डॉ. प्रधान

लातूर, दि. २२ (प्रतिक्रिया) :- बायपास सारख्या शस्त्रक्रिया आपल्या पुर्वजांना कधीही कर्ण घ्याव्या लागल्या नाहीत कारण त्यावेळी ते मोठ्या प्रमाणात श्रम करीत होते. श्रमातून व्यायाम होत होता. परंतु आज श्रम व व्यायाम कमी झाल्यामुळे बायपास सारख्या शस्त्रक्रिया करून घ्याव्या लागत आहेत, असे मत कार्डिओथोरेसिक सर्जन डॉ. मनोज प्रधान यांनी येथे बोलतांना व्यक्त केले.

रोटरी आरोग्य मेळावा २००६ मध्ये आयोजित व्याख्यान-मालेत हृदयावरील शस्त्रक्रिया या विषयावर व्याख्यान देताना डॉ.

प्रधान बोलत होते. आपली जीवनशैली बदलली आहे. त्याचबरोबर सायकलचा वापर कमी झाला आहे. आमण घाबरी चालत नाही, आणि व्यायामाचा अभाव या सर्व कारणामुळे हृदयावरील बायपास शस्त्रक्रिया करून घ्याव्या लागत आहेत. गेल्या वर्षभरात संपूर्ण देशात ७५०० बायपास शस्त्रक्रिया झाल्या आहेत. पुढील दोन तीन वर्षांत ही संख्या प्रत्येक वर्षी २५ हजारापर्यंत जाण्याची शक्यता असल्याचे डॉ. प्रधान यांनी सांगितले.

बायपास सर्जरी ही शस्त्रक्रिया पश्चिमी देशातील आहे

इडप बदलण्याच्या शस्त्रक्रिया कमी होत आहेत. हृदयाला शुध्द रक्त पुरविणाऱ्या रक्त वाहिन्यात अडथळा निर्माण झालेला असतो तो दूर करण्यासाठी बायपास शस्त्रक्रिया करावी लागते. एन्जिओप्लास्टी व बायपास मध्ये फरक आहे. एन्जिओप्लास्टीची एका सर्जिची किंमत ८५ हजार रुपये आहे. एकाच वेळी चार एन्जिओप्लास्टी करणे आर्थिक दृष्ट्या परवडणारे नाही. मात्र बायपास एकाच वेळी शक्यतेची क्रिया करी खर्च तेवढाच आहे. बायपास शस्त्रक्रिया म्हणजे नेमके (पान २ वर...)

बायपास शस्त्रक्रिया टाळण्यासाठी श्रम व व्यायाम आवश्यक: डॉ. प्रधान

काय? हे सांगतामा डॉ. मनोज प्रधान म्हणाले की, गावास वेढा घालून जाणारी नवी वाट जशी काढली जाते त्याचप्रमाणे हार्ट सर्जन झालेल्या रक्त वाहिणीतील रक्त पुरवठा अडथळ्यापलिकडे पोहचविण्यासाठी वेगळी रक्त वाहिणी बसविली जाते त्यास बायपास शस्त्रक्रिया म्हटले जाते.

बायपास करण्यासाठी लागणारी रक्तवाहिणी पायातून काढली जाते. मात्र आजकाल नविन तंत्रज्ञानामुळे हातातून किंवा छातीतील रक्तवाहिणी काढून बायपाससाठी वापरली जाते. हार्टलंग मशिन न घापरता विटींग हार्ट सर्जरी पध्दतीने केलेल्या बायपासचे फायदे सांगताना ते म्हणाले की, बाहेरून रक्त पुरवण्याची गरज पडत नाही, किंवा कमी रक्त पुरवठा करावा लागतो. शस्त्रक्रियेनंतर प्रकृती लवकर सुधारते. या शस्त्रक्रियेसाठी खर्चही कमी येतो. सर्वच बायपास सारखे नसतात हे सांगताना ते म्हणाले की, काही बायपास शस्त्रक्रिया गुंतागुंतीच्या असतात यास कारणीभूत असणारे आजार म्हणजे मधुमेह, मुत्रपिंडाचे आजार, येदूचा आजार व कमकुवत हृदय क्षमता अशा शस्त्रक्रिया सामान्यता केल्या जाणाऱ्या शस्त्रक्रियेपेक्षा अधिक कठीण व धोकादायक असतात.

बायपास हा कायमचा इलाज नाही. अशा शस्त्रक्रियेनंतरही रक्तवाहिणीमध्ये अडथळे उदभवू शकतात. याची कारणे सांगताना ते म्हणाले की, डॉक्टरांचा सल्ला न ऐकने किंवा काळजी न घेणे यामुळे ही रक्त वाहिणीत पुन्हा अडथळे निर्माण होवू शकतात. बायपास शस्त्रक्रिया १५ ते १६ वर्ष टिकू शकते, मात्र त्यासाठी काळजी घेणे आवश्यक असल्याचे ते म्हणाले. अशा शस्त्रक्रिया टाळण्यासाठी प्रत्येकाने आपल्या प्रकृतीची काळजी घेणे आवश्यक आहे. त्यासाठी नियमित व्यायाम व कष्ट आवश्यक असल्याचे ते म्हणाले.